

Soạn bài Thực hành về hàm ý (tiếp theo) - Ngữ văn 12

Câu 1. Đọc đoạn trích (câu 1, trang 99) và trả lời các câu hỏi nêu ở dưới (SGK).

Trả lời:

a. Bác Phô gái van xin: "*Thầy tha cho nhà con, đừng bắt nó đi xem đá bóng nữa*". Lời đáp của ông Lí: "*Ồ, việc quan chứ không phải thứ chuyện đàn bà của các chị*".

Nếu là cách đáp tường minh phù hợp thì phải là lời chấp nhận sự van xin hoặc từ chối, phủ định sự van xin, lời đáp của ông Lí tuy thực chất mang sắc thái quan trọng hoá, nhưng trong hoàn cảnh, người đọc lại thấy sự mỉa mai.

b. Chọn đáp án D.

Lời đáp của ông Lí có hàm ý: bộc lộ quyền uy của mình, thể hiện sự từ chối quyết liệt, mạnh mẽ lời van xin của bác Phô gái, biểu lộ thái độ mỉa mai, giễu cợt cách suy nghĩ kiêu đàn bà.

Câu 2. Đọc đoạn trích (câu 2, trang 99) và trả lời các câu hỏi nêu ở dưới (SGK).

Trả lời:

a. Câu hỏi đầu tiên của Từ: "*Có lẽ hôm nay đã là mồng hai, mồng ba tây rồi, mình nhỉ?*". Không phải chỉ hỏi về thời gian mà thực chất thông qua đó Từ muốn nhắc khéo chồng nhớ đến ngày đi nhận tiền (hàng tháng cứ vào kì đầu tháng thì chồng Từ đều đi nhận tiền nhuận bút).

b. Câu "nhắc khéo" thứ hai: "*Hèn gì mà em thấy người thu tiền nhà sáng nay đã đến*"... Từ không nói trực tiếp đến việc trả tiền nhà. Từ muốn nhắc Hộ đi nhận tiền về để tri các khoản nợ (chủ ý vi phạm phương châm cách thức).

c. Tác dụng của cách nói trên:

Từ thể hiện ý muốn của mình thông qua câu hỏi bóng gió về ngày tháng, nhắc khéo đến một sự việc khác có liên quan (người thu tiền nhà)... Cách nói nhẹ nhàng xa xôi nhưng vẫn đạt được mục đích. Nó tránh được ấn tượng nặng nề, làm dịu đi không khí căng thẳng trong quan hệ vợ chồng khi lâm vào hoàn cảnh khó khăn.

Câu 3. Đọc bài thơ *Sóng* của Xuân Quỳnh và cho biết lớp nghĩa tường minh và hàm ý của bài thơ. Hàm ý được thể hiện qua các phương tiện ngôn ngữ như thế nào cho tác phẩm văn học?

Trả lời:

a. Lớp nghĩa tường minh và hàm ý của bài thơ *Sóng*:

- Lớp nghĩa tường minh: Cảm nhận và miêu tả hiện tượng sóng biển với những đặc điểm, trạng thái của nó.

- Lớp nghĩa hàm ý: Trên cơ sở khám phá sự tương đồng giữa hình tượng "sóng" và hình tượng "em", bài thơ diễn tả tình yêu của người phụ nữ thiết tha, nồng nàn, chung thủy, muốn vượt lên thử thách của thời gian và sự hữu hạn của đời người. Từ đó thấy được tình yêu là một tình cảm cao đẹp, một hạnh phúc lớn lao của con người.

b. Hàm ý được thể hiện qua các phương tiện ngôn ngữ rất phong phú và đa dạng, nhưng chủ yếu nhờ các ẩn dụ và ngữ cảnh.

c. Tác phẩm văn học dùng cách thể hiện có hàm ý sẽ tạo nên tính hàm súc đa nghĩa, diễn đạt cảm xúc, tư tưởng của tác giả một cách tế nhị, sâu sắc.

Câu 4. Qua các bài tập thực hành về hàm ý, anh (chị) thấy cách nói có hàm ý mang lại tác dụng gì?

Trả lời:

Chọn đáp án đúng là: **D.** Tùy từng ngữ cảnh mà hàm ý có một hay một số tác dụng đó.

Câu 5. Chọn cách trả lời có hàm ý cho câu hỏi: - Cậu có thích truyện Chí Phèo của Nam Cao không?

+ Ai mà chẳng thích?

+ Hàng chất lượng cao đấy!

+ Xưa cũ như trái đất rồi!

+ Ví đem vào tập đoạn trường

Thì treo giải nhất, chi nhường cho ai?

Trả lời:

Chọn các câu trả lời sau:

- Ai mà chẳng thích?

- Hàng chất lượng cao đấy!

- Xưa cũ như trái đất rồi!

- Ví đem vào tập đoạn trường

Thì treo giải Nhất chi nhường cho ai?